

Az utóbbi hetekben élénk közéleti tevékenység folyik öt Szeged környéki községben. Algyő, Gyálárét, Kiskundorozsma, Szőreg, Tápé lakossága párt-, népfrent-, tömegszervezeti tanácskozásokon és falugyűléseken **tanácskozik a Szegeddel való egyesülésről.**

Nem véletlenül került napirendre e téma. Korunk egyik figyelemre méltó világlétsége a városiasodás. Világszerte a városok lélekszáma rohamosan növekszik, városkörnyéki községek egyesülnek a városokkal. Hazánkban sem teljesen újkeletű jelenség ez. Hiszen ez évben ünnepejük 100 éves évfordulóját Buda, Obuda, Pest egyesülésének, melyből hazánk büszkesége, Európa egyik legszebb fővárosa született. 1950-ben Budapesttel egyesült számos környéki település, köztük olyan jelentős városok is, mint Kispeszt és Újpest. Így alakult ki a mai Budapest, mely e fejlődés következtében is méltán érdemelte ki a világvárosi rangot. Számos vidéki nagyvárosunk — mint Miskolc, Pécs, Győr stb. — nemcsak a népszaporulat hatásaként gyarapodott, és vált nagyvárossá, hanem a környező — sokszor a város központjától sok kilométer távolságra levő — községekkel való egyesüléssel is.

A városok lélekszámának és területének növekedése nem véletlen folyamat. **Nagyon komoly társadalmi, politikai, gazdasági, államigazgatási és más egyéb indítékai is vannak.** A lakosság anyagi, kulturális, egészségügyi és egyéb ellátását, igényeinek kielégítését magasabb színvonalon csak nagyobb egységekben lehetőséges megvalósítani. Hiszen nemcsak hogy kórházat, de még egy megfelelően szakosított és így jobb ellátást nyújtó egészségügyi intézményt sem lehet falvakba telepíteni, mert ott nincsenek meg a működési feltételek. Ugyanez vonatkozik a nagyobb közoktatási és közművelődési intézményekre, de jelentősebb teljesítő képességű ipari és kommunális, szolgáltatási és kereskedelmi ellátó egységekre is.

Mai világunkban, amikor a gazdasági számítások joggal tért hódítanak az élet minden területén, a lakosságot közvetlenül ellátó intézmények létesítésénél, teljesítőképességének meghatározásánál is **lényeges a gazdaságosság.** A különböző ellátó intézményeket csak nagyobb egységekben lehet olcsóbban működtetni. Nem mindegy például az, hogy egy kilométer villamosvezetékre, vízvezetékre, csatornára hány fogyasztó esik. Mennél többen kapcsolódnak rá, annál gazdaságosabb és biztonságosabb annak üzemelése.

Ugyanez vonatkozik természetesen minden más intézményre. Köztudott, hogy egy kis tanulólétszámú falusi iskolában nem tudunk olyan szakosított, színvonalos oktatást megvalósítani, mint egy városi iskolában. Bár a kisebb iskolában az egy diák képzésének költsége lényegesen magasabb, mégsem lehet a továbbtanuláshoz olyan alapot adni, mint egy nagyobb iskolában. Nem véletlen tehát, hogy a Szeged környéki községek lakói a városi iskolákba igyekeznek jártni gyerekeiket, ha tovább akarják taníttatni.

Eppen azért, mert a nagyobb egységek, ellátó intézmények működése gazdaságosabb, így a lakosság egy főjére számítva a szolgáltatás általában olcsóbb is. Ezért alacsonyabb is a díjszabások többsége a városokban. Amikor a szűkös anyagi lehetőségeink miatt a beruházási célok között választanunk kell, előbbre szükséges sorolni azokat az intézményeket, melyek nagyobb számú lakosoknak gazdaságosabb, színvonalasabb ellátást tudnak nyújtani.

Ami áll a különböző ellátó és szolgáltató intézményekre, többé-kevésbé érvényes az államigazgatásra is. Magasabb színvonalú, szakszerű és ugyanakkor olcsóbb államigazgatási tevékenységet lehet biztosítani egy nagyobb települési egységben. Ott lehetőség van a szakosításra, képzettebb szakemberek beállítására, és így színvonalasabb államigazgatási tevékenységre. A telepítési helyeket kereső iparvállalatok — ha módjuk van rá — elsősorban nagyobb városokat választanak. Ezekben biztosítva van az a háttér (energia-, víz-, gázszolgáltatás, szállítási, közlekedési feltételek, munkakerékpész, tudományos kutató bázis stb.), mely olcsóbbá teszi az üzem létesítését, gazdaságosabbá és színvonalasabbá annak működését.

Az emberek megélhetési lehetőséget könnyebben találják a városokban. A munkahelyek közötti lehetőségüknek és hajlamaiknak megfelelően inkább adódik választási lehetőség. Személyi jellegű igényeiket is jobban ki tudják elégíteni. Így a lakó-, illetve a szülőhely minden kötöttsége ellenére is **tömegesen vándor-**

Szeged és a környező községek egyesülése

Irta: Dr. Komócsin Mihály, a Csongrád megyei tanács elnöke

rolnak a nagyobb lakótelepülésekre. Bizonyítja ezt Szeged példája is, hiszen évenként 2-3 ezerrel gyarapodik a város lélekszáma — döntően a bevándorlasi többletből. A városoknak ez a szívó hatása nem ritkán érezhető a környező községekben is, melyeknek lakossága hasonlóan a városéhoz, gyorsabb ütemben gyarapodik. Amíg Csongrád megye községeiben az elvándorlás következtében csökken a lakók száma, a Szeged környéki községekben növekszik.

Minél nagyobb egy települési egység, annál többet, annál sokirányúbbat tud nyújtani lakosai számára.

E fentebb vázoltak

lényegében vonatkoznak

Szegedre és közvetlen környezetére is. Szeged városias fejlődése nem újkeletű. Mint város, minimum 500 éves múltra tekint vissza. Fejlődése a felszabadulás előtt és után is gyors ütemű volt. A századfordulón Szeged területe 816 négyzetkilométer, 1910-ben lakóinak száma már annyi, mint napjainkban. Az 1950-ben végrehajtott közigazgatási átrendezés előtt 132 ezer lakossal az ország második legnagyobb városa volt. Az átrendezés következtében területe ésszerűtlenül **kicsire, lakossága 86 ezerre csökkent.** Fejlődését azonban ez nem állította meg. Hiszen már 1960-ban lélekszáma ismét 100 ezer fölé emelkedett. A legutóbbi népszámlálás Szeged állandó népességét 118 ezer főben, a lakó népességét pedig 121 ezer főben állapította meg. De a városban dolgozó, a városba rendszeresen vásárolni, kulturálódni bejárók száma is sok ezer főre tehető.

A város fejlődését lényegében egy évtizede fékezi a terület szűkösége. Bizonyítja ezt az is, hogy 1960-ig a Szeged környéki községek lakóinak száma csökkent, azóta viszont növekszik. Akik Szegeden akarnak letelepedni, mivel a város területén erre lehetőségük nincs, a környező községekben építenek vagy vásárolnak maguknak lakóházakat. A város különböző ellátó intézményeit sem lehet már az utóbbi időben úgy fejleszteni, hogy az csak Szegedet lássa el. **A város közlekedési, hírközlési, villany-, vízvezeték-hálózatába bekapcsolták a környező községek egy részét is.** A kormány által jóváhagyott városfejlesztési terv kiterjed a környező községekre is.

A fejlődés következtében ezek a községek közigazgatási rendezés nélkül is bekapcsolódtak a város vérkeringésébe. Lakosságuk mind nagyobb százaléka a városban talált munkalehetőséget magának, elsősorban szegedi üzletekben vásárolnak, középiskolákba, felsőfokú tanintézetekbe a városba járnak gyermekeik.

Hosszan sorolhatnánk azt az ezernyi szálát, ami egybekapcsolja a környező községek lakosságát Szegeddel. Munkájukkal hozzájárulnak a város gyarapításához. Életmódjuk a város határán kívül is mindinkább városiasabbá válik. Mégis **a településük közigazgatási rangja szerint községi lakosok.** Hátrányban vannak a szomszédos város lakosaival szemben számos vonatkozásban. Egy gyár, hivatal vagy intézmény dolgozója, attól függően, hogy a város vagy valamelyik község közigazgatási területén lakik, más-más díjszabás szerint közlekedik, fogyaszt áramot, vizet, vagy részesül egyéb szolgáltatásokban.

A felsorolt községek közül három — Kiskundorozsma, Szőreg, Tápé — szinte szervesen egybe van épülve a várossal. Sokszor még a beavatottak sem tudják pontosan meghatározni, hogy hol a határ. Például Kiskundorozsma községet jelző tábla jóval Szeged közigazgatási határán belül van elhelyezve. Tápét Szegedtől egy kocsit választja csak el, melynek egyik oldalán a házak Szeged, másik oldalán Tápéhoz tartoznak. Szőregnél szinte egymás mellett vannak a városi és a községi házak. Nem egy helyen a kerítés a közigazgatási határ. Algyőt szervesen bekapcsolja a város területébe az olajmező, annak különböző létesítményei, melyek **telepítésénél nem lehetett közigazgatási**

határokat mérlesekélni. Gyálárét hasonlóan fejlődik, mint Szeged számos, körtől-tésen kívüli lakótelepe, melyet a város közlekedési hálózata és számos más szál szorosan kapcsol Szeged életéhez.

Ezekben a községekben ma már nehéz is pontosan meghatározni, hogy ki a városi és ki a községi. Sokan ugyan a községekben laknak, de a város különböző üzemeiben, intézményeiben, hivatalaiban dolgoznak, sőt nem egy közülük vezető beosztást tölt be a városban. Ugyanakkor a községi intézmények számos tisztségviselője a városban lakik. Vannak családok, ahol a szülők a községben, ám gyerekeik már a városban laknak.

Hosszan

sorolhatnánk még azokat a jellemző vonásokat, amelyek bizonyítják, hogy ezek a községek már régen eggyé váltak a várossal. **Tulajdonképpen a város életét élük, csupán elmaradtunk egy államigazgatási aktussal.** Nevezetesen, hogy kinyilatkoztassuk: e községek lakói is városiak; hogy a város közigazgatási határát jelző táblát odébb helyezzük. **Az élet tüzte tehát napirendre ezt a témát.** A lakosság érdeke, a terület fejlődése kívánja meg az egyesülés végrehajtását. **Előnyei a távlatban szinte felmérhetetlenek, az érintett települések lakói számára.**

Ezt a körülményt nagyon helyesen mérték fel e községek párt- és népfrentszervei, közéleti személyiségei. Lakosaik a falugyűléseken nagy számban vettek részt, sokan fejtették ki egyetértő véleményüket, és egyöntetűen foglaltak állást, hogy mielőbb hajtsák végre a közigazgatási egyesítést. **A lakosság igennel szavazott e kérdésben, és felhatalmazást adott képviselőinek a döntésre.** Tegnapi Algyő nagyközségi tanácsa már helyeslőleg állást foglalt. Hátra van még négy község és Szeged megyei város tanácsának ülése, majd a megyei tanács végrehajtó bizottságának felterjesztésére a Népköztársaság Elnöki Tanácsának jóváhagyása.

A megyei párt-, tanácsi, népfrent- és tömegszervezeti szervek helyeslőleg vették tudomásul a kezdeményezést, és e kérdésben egyetértésükről és legmesszebbmenő támogatásukról biztosították az érintett települések lakosságát.

A közigazgatási átrendezés egzisztenciális problémát senki számára sem jelent, hiszen a különböző községi intézmények városi intézményként tovább fognak működni. **A lakosság államigazgatási ügyeinek intézése kirendeltségek útján változatlanul helyben történik.** A községi ellátó intézmények a városhoz kapcsolódva folyamatosan részesülnek majd mindabból, ami a város lehetőségeiből adódik.

A konkrét végrehajtása az egyesítésnek a jövő évi tanácsválasztások során következik be. Akkor már a községek lakói nem a községi, hanem a városi tanácsba választják meg képviselőiket. Az elgon-

dolások szerint a mai négy nagyközség lakossága a városi tanács szűkebb vezető testületében is megfelelő képviseletet kap. Természetesen a választásokig a községi tanácsszerveknek változatlanul el kell látniuk feladataikat, biztosítani a kitűzött fejlesztési célok további eredményes megvalósítását.

Az egyesülés napjával **csodák persze nem várhatók.** A lakótelepülések költségvetési és fejlesztési lehetőségei az állami költségvetés keretében az öt éves tervidőszakra be vannak határolva. Egyik napról a másikra valamilyen ugrásszerű fejlődés érhetően nem következik be.

Némileg Szeged fejlesztési lehetőségeit az újonnan létrejövő városi települési egységekben nehezíti az a körülmény, hogy a város fejlesztése az 1950-es közigazgatási átszervezés után háttérbe szorult. Aránylag kevesebb fejlesztési lehetőséghez jutott hozzá. Közművel — melyeknek egy része 50-100 éves múltra tekint vissza — előregedtek, és így az utóbbi időszak növekvő anyagi lehetőségei sem biztosították a lemaradás teljes behozatalát.

Látjuk azonban, hogy még viszonylag kis egységek összevonása esetén — mint például közös tanácsú községeknél — a korábban elaprózódott pénzügyi lehetőségek egyesítésével a nagyobb célkitűzések is gyorsabban megvalósulnak. Még inkább vonatkozik ez ilyen nagy egységre, mint Szeged, valamint négy nagy- és egy kisebb község egyesülésére.

Önmagában az a tény is már nagy előrelépést jelent, hogy e községek egy fejlődő nagyváros részévé, lakóik pedig városiakká válnak. Fokozatosan lehetőség nyílik a szintkülönbségek kiküszöbölésére, amely jelenleg nem jelentéktelen Szeged és e községek között. A lakoságnak tehát nem kevés előnye fog származni az egyesülésből.

Számos problémát maga a város vezetése saját hatáskörében meg tud oldani. Más kérdésekhez majd kérni kell a kormányzati szervek segítségét. Megint másokat pedig lehet rendezni a minisztériumi alárendeltségű, ellátó intézmények, vállalatok vezetőivel. **A községek negyedik öt éves terve elhatározott és anyagilag megalapozott fejlesztési célkitűzéseit a városi tervekbe át kell venni, megvalósítását biztosítani.** A városi tanácsnak az egyesülést követően eddig kialakított fejlesztési elgondolásait felül kell vizsgálni. Az új városi területekre iparfejlesztést, lakónegyedeket, egyes helyekre idegenforgalmi vagy üdülőterületi bázisokat lehet tervezni.

A város gazdasági életében — a terület bővülésével — nagyobb szerepet, és így nagyobb figyelmet kell kapni a mezőgazdaságnak. A városi tanácsnak tervei kialakításánál számba kell venni és hasznosítani a községi rendezvényeken elhangzott javaslatokat, kéréseket is.

Helyes, hogy az egyesülést az érintett települések lakossága nem halogatja tovább. Most folyik az ötödik öt éves terv és a távlati tervek előkészítése. Ha ezekben a tervekben Szeged már megnövekedett területtel és lélekszámmal fog jelentkezni, sokkal nagyobb fejlesztési lehetőségekhez jut. **Igy ez a lépés megnyitja a gyorsabb fejlődés távlatait.**

Szeged és a környező községek egyesülése szükségszerű, szolgálja e terület továbbfejlődését, lakosságának érdekét.

TEGNAPI ÜLÉSÉN, MELYNK NAPIRENDJÉN A KÖZIGAZGATÁSI HATÁRRENDEZÉS SZEREPELT

A hét elején befejeződtek azok a falugyűlések, amelyeken öt Szeged környéki község lakossága tájékozódott a közigazgatási rendezés tervéről, a hét végén pedig megkezdődött azoknak a tanácsüléseknek a sora, amelyek dönthetnek a várossal való egyesüléséről. Tegnapi szombaton délelőtt az algyői nagyközségi tanács ülésén részt vett és felszólalt **dr. Komócsin Mihály,** a megyei tanács elnöke. Szeged város pártbizottságának képviselője **dr. Ozvald Imre** titkár, a városi tanács képviselője pedig **Takács János** elnökhelyettes tisztelte meg jelenlétével és hozzászólásával az ülést. A járási pártbizottságot **Reményik István** osztályvezető, a megyei tanács Szeged járási hivatalát **dr. Bereczki János** elnökhelyettes képviselte.

Algyő tanácsa kimondta az igent

Vörös Lajosnak, a nagyközségi tanács elnökének megnyitó szavai, majd tájékoztatója után a tanács tagok megvitatták és elfogadták azt a határozati javaslatot, mely **alapos megfontolással, az egész község népének véleményeként az Elnöki Tanácsot kéri Algyőnek Szegeddel való egyesítését.** A tanács ezután meghallgatta az általános iskola igazgatójának, **Bagi Dezső** nének beszámolóját az oktatás helyzetéről, tudomásul vette **dr. Szógi Zoltán** vb-titkár tájékoztatóját az idei év első félévi Szeged járási hivatalát **dr. Bereczki János** elnökhelyettes képviselte.

Algyőn a négy falugyűlésen a választópolgároknak 27 százaléka vett részt, a családoknak 54 százalékát képviselték a jelenlevők, akik közvetlenül értesültek az egyesülésről, majd információikat továbbadva tájékoztatták a helység egész közösségét. Az ő érdeklődésüknek köszönhető, hogy az a tizenkét tanács tag, aki a tegnapi ülésen elmondta véleményét — százalékát tolmácsolta. Azt a közös akaratot, amely egyöntetűvé tette a szavazást: Algyő tanácsa 1972. szeptember 23-án határozta a Szegeddel való egyesülést.